

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 130/2023-609

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Hegerom, Palisády 33, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu č. k. 16Tp/1/2022 zo 16. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 5, slobodu pohybu a pobytu podľa čl. 23 ods. 1 a 2, súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje zrušiť namietané uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru z 24. marca 2022 vznesené obvinenie pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že sťažovateľ sa mal v auguste 2018 stretnúť so sudcom Krajského súdu v Žiline pre účel žiadosti o poskytnutí pomoci jeho priateľovi v súvislosti s jeho trestným stíhaním (priateľ sťažovateľa mal spôsobiť smrteľnú dopravnú nehodu). Oslovený sudca mal túto žiadosť prijať. Priateľ sťažovateľa mal prostredníctvom tretej osoby odovzdať úplatok sťažovateľovi, ktorý si mal z neho nezistenú časť ponechať a zvyšok odovzdať oslovenému sudcovi, pričom priateľovi sťažovateľa bol neskôr uložený podmienený trest odňatia slobody.

3. Uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „ŠTS“) z 26. marca 2022 bolo rozhodnuté o nevzatí sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom ju nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka spolu s uložením primeraných povinností a obmedzení. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 31. marca 2022 zrušil uznesenie ŠTS,

nevzal sťažovateľa do väzby, väzbu nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka, prijatím písomného sľubu a uložením primeraných povinností a obmedzení spočívajúcich (i) v zákaze vycestovania do zahraničia, (ii) v povinnosti do skončenia trestného konania sa zdržiavať na adrese [REDAKOVANÉ] (neskôr [REDAKOVANÉ]; pozn.), a vzdáť sa z tohto miesta pobytu okrem uskutočnenia nevyhnutných životných potrieb, lekárskeho vyšetrenia, plnenia pracovných povinností a účasti na úkonoch trestného konania alebo iného konania pred orgánom verejnej moci alebo ak dá k tomu súhlas probačný a mediačný úradník, (iii) v zákaze styku a kontaktu s určitými osobami, (iv) v povinnosti dostavovať sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, najmenej jedenkrát týždenne, a dodržiavať jeho pokyny s tým, že prvýkrát je obvinený povinný sa dostaviť k probačnému a mediačnému úradníkovi do 24 hodín od vyhlásenia tohto uznesenia, kedy dôjde aj k inštalácii technického prostriedku zariadenia na určenie polohy kontrolovanej osoby, a (v) v nariadení kontroly technickými prostriedkami – zariadenie na určenie polohy (elektronický monitoring).

4. Sťažovateľ sa opakovane (trikrát) domáhal zrušenia nariadených opatrení, a to aj návrhom doručeným ŠTS 19. decembra 2022. ŠTS namietaným uznesením sčasti vyhovel jeho návrhu, zrušil ho v časti povinnosti zdržiavať na adrese [REDAKOVANÉ], do skončenia konania a vzdáť sa z tohto miesta pobytu okrem uskutočnenia nevyhnutných životných potrieb, lekárskeho vyšetrenia, plnenia pracovných povinností a účasti na úkonoch trestného konania alebo iného konania pred orgánom verejnej moci alebo ak dá na to súhlas probačný a mediačný úradník.

II.

5. Sťažovateľ považuje ponechanie zvyšných uložených primeraných povinností a obmedzení v rozpore s jeho uplatnenými právami, pretože nenapĺňajú požiadavku legality, legitimacy a proporcionality. Uvádza, že pri nahradení väzby spojenom s uložením primeraných povinností a obmedzení je potrebné prihliadať na intenzitu zásahu a v prípade oslabenia existujúceho dôvodu väzby vyhodnocovať ich zmenu alebo zrušenie.

6. K zákazu vycestovania uvádza, že s poukazom na zrušenú povinnosť zdržiavania sa na určitej adrese považuje uvedený zákaz za nezákonný. Podľa jeho názoru je tento zákaz uplatniteľný v prípade útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Ďalej uvádza, že mu je týmto zákazom znemožnený styk s jeho maloletou dcérou, ktorá žije v Českej republike a s ktorou má nariadený styk každý nepárny týždeň v mieste jej bydliska.

7. K zákazu stýkania sa s určitými osobami uvádza, že tento zákaz je aplikovateľný v prípade kolúzneho väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Tvrdí, že na osoby, s ktorými sa nemá kontaktovať, podal trestné oznámenie v súvislosti s jeho trestným stíhaním. Na základe uvedeného preto nemá dôvod sa s nimi stýkať a kontaktovať ich.

8. Vo vzťahu k nariadenému probačnému dohľadu uvádza, že zo správy probačného a mediačného úradníka vyplýva jeho bezproblémový priebeh, na základe ktorého mohol sudca určiť iný interval uskutočňovania probačných stretnutí (napríklad raz mesačne) alebo jeho zrušenie. K nariadenému elektronickému monitoringu uvádza, že probačný a mediačný úradník v tejto súvislosti neeviduje žiadne bezpečnostné incidenty v dôsledku jeho správania alebo konania. Keďže má sťažovateľ zrušenú povinnosť spočívajúcu v zdržiavaní sa na určitom mieste, nepovažuje uložené opatrenie

za opodstatnené. Tiež uvádza, že monitorovací náramok mu spôsobuje vzhľadom na jeho vysoký vek a nepriaznivý zdravotný stav neprimerané ťažkosti.

III.

9. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019).

10. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

11. Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 67/04).

12. Pri posúdení namietaného uznesenia ŠTS úlohou ústavného súdu nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo, resp. nemalo byť návrhu sťažovateľa na zrušenie nariadených povinností a obmedzení v celom rozsahu vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa ŠTS s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

13. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľa o neodôvodnenosti nariadených povinností a obmedzení, pretože v jeho trestnej veci došlo k oslabeniu dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a ďalšie pretrvávanie uložených povinností a obmedzení považuje za neopodstatnené.

14. Z príloh, ktoré sťažovateľ predložil ústavnému súdu, vyplýva, že dôvodnosť preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bola odôvodňovaná aj charakterom osoby sťažovateľa, najmä s poukazom na jeho trestnú minulosť (predošlých 7 odsúdení) a sklony k nerešpektovaniu všeobecne záväzných právnych predpisov. Všeobecné súdy ďalej poukázali

na skutočnosť, že sťažovateľ sa mal stíhaného skutku dopustiť v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia a že už bol v minulosti za trestný čin podplácania odsúdený v súvislosti s ponukou úplatku pre svedka jeho dopravnej nehody. Všeobecné sudy ale zohľadnili aj skutočnosť, že dĺžka času od spáchania stíhaného skutku (3 a pol roka) opodstatňuje záver o oslabení dôvodnej obavy z pokračovania v páchaní trestnej činnosti a rozhodli o nahradení väzby miernejšími prostriedkami (dohľad probačného a mediačného úradníka a písomný sľub sťažovateľa).

15. Sudca pre prípravné konanie ŠTS v namietanom uznesení považoval na základe priebežných správ probačného a mediačného úradníka za preukázané, že sťažovateľ plní všetky uložené povinnosti, dodržiava nariadené obmedzenia, nedochádza z jeho strany k mareniu výkonu kontroly elektronickým monitoringom. Ďalej uviedol, že prípravné konanie sa nachádza v záverečnej fáze (podaný návrh na podanie obžaloby) a je toho názoru, že došlo k oslabeniu dôvodu väzby do takej miery, že možno zrušiť dosiaľ najintenzívnejší zásah do osobnej slobody sťažovateľa (zdržiavanie sa na určitom mieste). Vo vzťahu k ostatným nariadeným povinnostiam o obmedzeniach uviedol, že dôvod väzby naďalej trvá a na dosiahnutie účelu, ktorý by bol inak dosiahnutý samotnou väzbou, je potrebné zostávajúce primerané povinnosti a obmedzenia naďalej ponechať v platnosti.

16. Ústavný súd uvádza, že z podstaty primeraných povinností a obmedzení podľa § 82 Trestného poriadku vyplýva, že sú vždy spojené so zásahom do niektorého zo základných práv alebo slobody dotknutého subjektu. V konkrétnom prípade sťažovateľa ide o obmedzenie jeho slobody pohybu a pobytu. Pokiaľ však takéto obmedzenie spĺňa podmienku legality, legitimacy a proporcionality, treba ho kvalifikovať ako ústavne konformné a súladné s ústavou a dohovorom. V prípade sťažovateľa ŠTS zdôvodnil legalitu, legitimitu a proporcionalitu uložených povinností a obmedzení aplikáciou princípu subsidiarity väzby, keď v podmienkach existencie väzobného dôvodu podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bolo voči osobe sťažovateľa prijaté na dosiahnutie účelu väzby miernejšie opatrenie, a to jeho písomný sľub a probačný dohľad posilnený súborom primeraných povinností a obmedzení. Legitimita, teda účelnosť konkrétneho prijatého obmedzenia alebo povinnosti, ktoré sťažovateľ namieta, bola ŠTS v kontexte konkrétnych okolností veci náležite zdôvodnená (pozri tiež III. ÚS 372/2018).

17. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľ je dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu prijímania úplatku, pričom dôvodnosť preventívnej väzby bola opodstatnená so zameraním sa na jeho osobu [predošlé odsúdenia (vrátane odsúdenia pre rovnaký trestný čin), spáchanie stíhaného skutku v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia]. ŠTS jasne a zrozumiteľne uviedol, prečo rozhodol o čiastočnom zrušení uložených povinností a obmedzení.

18. K námietke sťažovateľa o obmedzení styku s jeho dcérou bývajúcou v zahraničí ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ môže podľa § 82 ods. 2 druhej vety Trestného poriadku požiadať o udelenie výnimky z uložených primeraných povinností a obmedzení. Námietku sťažovateľa o zákaze styku a kontaktovania s určitými osobami považuje ústavný súd za neopodstatnenú. Pokiaľ sťažovateľ, ako sám uviedol, nemá záujem stretávať sa s konkrétnymi osobami, voči ktorým zákaz smeruje, uložené obmedzenie sa ho žiadnym spôsobom nemusí dotýkať. Vo vzťahu k elektronickému monitoringu ústavný súd uvádza, že naďalej má sťažovateľ uložené obmedzenie spočívajúce v zákaze vycestovania do zahraničia, čo opodstatňuje jeho využitie. Vo vzťahu k nepriaznivému zdravotnému stavu spojenému s elektronickým monitoringom možno uviesť, že

táto argumentácia sťažovateľa bola zohľadnená pri zrušení obmedzenia spočívajúceho v zdržiavaní sa na určitom mieste.

19. Ústavný súd konštatuje, že právne závery ŠTS opierajúce sa o aplikáciu relevantnej právnej úpravy korešpondujú so skutkovými zisteniami, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na zrušenie uložených primeraných povinností a obmedzení. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu